

KATALOG KOLEKCJI:

A-I/2 Warszawska Szkoła Pielęgniarstwa (WSP) Warszawa ul. Koszykowa 78 Dyrektorki. Tom I

Powstanie Warszawskiej Szkoły Pielęgniarstwa (WSP) wiąże się z odzyskaniem przez Polskę niepodległości i zainteresowaniem Międzynarodowego Czerwonego Krzyża (ACK) sytuacją zdrowotną Polaków. Amerykański Czerwony Krzyż po dokonaniu oceny potrzeb w zakresie opieki zdrowotnej, wysłał do Polski wysoko wykwalifikowanych lekarzy i pielęgniarki z misją organizacji szpitalnictwa i kształcenia kadr medycznych. Dzięki temu w 1921 roku powstała WSP, jako druga w Polsce po Poznańskiej Szkole Pielęgniarstwa PCK. W założeniach twórców Szkoły było przygotowanie absolwentek do profesjonalnego opiekowania się człowiekiem zarówno chorym, jak również zdrowym, opartego na nowoczesnych, europejskich zasadach. Wartości, które wpajano uczennicom, wymienione zostały na broszce Szkoły. Były to: Wiedza, Wiara, Służba, Ojczyzna. Dzięki bardzo dobremu poziomowi nauczania, jak i formacji osobowości przyszłych pielęgniarek, zawód ten w okresie międzywojennym uzyskał bardzo wysoką rangę. Podczas II wojny światowej Szkoła nadal funkcjonowała. W czasie okupacji oraz w czasie Powstania Warszawskiego większość absolwentek i uczennic wraz z nauczycielkami pełniła służbę pielęgniarską wszędzie tam, gdzie była ona potrzebna, bez względu na zagrożenia bezpieczeństwa ich życia. Bardzo wiele z nich otrzymało po wojnie najwyższe odznaczenia państwowe i najcenniejszy dla pielęgniarek - Medal Florencji Nightingale.

Sukcesy szkoły to m.in. efekt pracy trzech wspaniałych dyrektorek i bardzo starannie dobranego personelu. Dyrektorkami Szkoły były: Helen Lillian Bridge (Shartle, Pohlman) w latach 1921-1928, Zofia Szlenkierówna 1929-1936 i Jadwiga Romanowska 1936-1945. W 1945 roku, w wyniku zajęcia budynku Szkoły przez wojsko, Jadwiga Romanowska, licząc na szybki powrót, przeniosła Szkołę do Gdańska. Nie udało się jej jednak odzyskać budynku, a w 1950 roku została pozbawiona stanowiska dyrektorki i wraz z odejściem Jadwigi Romanowskiej Szkoła przestała istnieć.

W skład zbioru Warszawskiej Szkoły Pielęgniarstwa wchodzi kolekcja osobista Helen Lillian Bridge (Shartle, Pohlman). Helen Bridge była organizatorką i pierwszą dyrektorką WSP. Była Amerykanką skierowaną do Polski przez Międzynarodowy Czerwony Krzyż z misją pomocy w tworzeniu pielęgniarstwa profesjonalnego i organizacji kształcenia

pielęgniarek świeckich. Miała już bogate doświadczenia z wykonanej misji Amerykańskiego Czerwonego Krzyża - organizacji pielęgniarstwa na Syberii.

Helen Bridge, oprócz wypełnienia misji Czerwonego Krzyża, pragnęła oddać hołd dr med. Marii Zakrzewskiej (pochodzenia polskiego) - założycielce i dyrektorce pierwszej szkoły pielęgniarstwa w Bostonie w 1862 roku. Zasługi Helen Bridge dla pielęgniarstwa polskiego to: zorganizowanie od podstaw pierwszej świeckiej szkoły pielęgniarstwa w Polsce i prowadzenie jej na najwyższym poziomie. Wprowadzenie nowoczesnego spojrzenia na pielęgniarstwo: pielęgnowanie zdrowia i profilaktykę. Szkoła prowadzona przez Helen Bridge stała się wzorem do naśladowania dla nowopowstających szkół. Zorganizowała również Stowarzyszenie Absolwentek WSP oraz zainicjowała powstanie Stowarzyszenia Pielęgniarek Zawodowych (PSPZ), które umożliwiło pielęgniarkom polskim wstąpienie do Międzynarodowej Rady Pielęgniarek (ICN). Podczas wykonywanych misji na Syberii w latach 1919-1920 i w Polsce 1921-1928 prowadziła bardzo bogatą korespondencję. Były: to: raporty, notatki, sprawozdania, listy do przyjaciół, pamiętnik. Przez wiele lat po wyjeździe z Polski, szczególnie w okresie II wojny światowej, jak i po jej zakończeniu utrzymywała kontakt ze swoimi nauczycielkami i uczennicami, organizowała pomoc materialną, poszukiwała zaginionych, wspierała nowopowstające szkoły. Do końca życia była bardzo silnie związana z Polską.

Materiały archiwalne kolekcji WSP gromadzone były przez Komisję Historyczną przy Zarządzie Głównym Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego (ZG PTP) od 1961 roku oraz przez Koło Absolwentek WSP, a reaktywowane w roku 1979. Największą liczbę materiałów przekazał do ZG PTP w roku 1986 Don K. Shartle, pasierb Helen Bridge-Shartle. Materiały przejęło Archiwum Absolwentek WSP. Bardzo duży zbiór listów oraz pamiętnik H. Bridge został przetłumaczony przez Justynę Połtowicz-Crove, absolwentkę WSP. Natomiast 5 grudnia 2012 roku Archiwum Absolwentek WSP zostało uroczyście przekazane Centralnemu Archiwum Pielęgniarstwa Polskiego.

A-I/2-1.1/1 Dokumenty osobiste Helen Bridge

1. The University of the State of New York. Education Departament. Dyplom-licencja uprawniająca Helen Bridge-Pohlman do prowadzenia praktyki pielęgniarki dyplomowanej na terenie stanu Nowy Jork. USA, New York. 1914-04-07. Jęz. ang. [1s.]

2. The American National Red Cross. Certyfikat Służby Zagranicznej - dowód uznania dla Helen Lillian Bridge za wierną i skuteczną służbę dla Amerykańskiego Czerwonego Krzyża poza granicami kraju podczas I wojny światowej. USA, New York. 1920. Jęz. ang. [1s.]
3. Helen. L. Bridge. Ankieta dla The American National Red Cross USA. New York. 1921-03-11. Jęz. ang. [2s.]
4. Board of Nurse Examiners. Certyfikat Helen Bridge - prawo praktyki pielęgniarskiej na terenie Kalifornii. USA, Kalifornia. 1942-03-17. Jęz. ang. [1s.]
5. Ministry of the Interior. Administrator of the Primorsky District–Eversmann. Certyfikat odznaczenia Helen Bridge Srebrnym Medalem Św. Anny na Wstędze -odpis. Syberia, Władywostok. 1920-01-10. Jęz. ang. [1s.]
6. Naczelną Pielęgniarką Głównej Delegatury Amerykańskiego Czerwonego Krzyża na Syberii. Pismo oficjalne do Helen. L .Bridge, Dyrektorki Biura ds. Edukacji Pielęgniarek we Władywostoku. Podziękowanie i wyrazy uznania za wyjątkowe osiągnięcia i zasługi dla Czerwonego Krzyża. Syberia, Władywostok 1920-02-16. Jęz. ang. [1s.]
7. Anna Louise Fittman, Naczelną Pielęgniarką Głównej Delegatury Amerykańskiego Czerwonego Krzyża na Syberii. List do Helen Bridge. Podziękowanie za przyjaźń i bardzo dobrą współpracę. Syberia Władywostok 1929-02-16. Jęz. ang. [2s]
8. R.H. Allen, Prezes Amerykańskiego Czerwonego Krzyża. Oficjalne pismo informujące Helen L .Bridge o przyznaniu jej przez rząd Rosji Srebrnego Medalu Św. Anny na Wstędze. Syberia, Władywostok. 1920-03-11. Jęz. ang. [1s.]
9. Jan Kochanowski, Kanclerz Orderu Odrodzenia Polski; Bolesław Olszewski generał broni; Kazimierz Otwinowski sekretarz. Dyplom Kawalera Orderu Odrodzenia Polski nadający Helen L. Bridge Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski. Polska [Warszawa].1923-11-03. Jęz. pol. [1s.]
10. Arrondissement Ville de Paris. Książeczka rodzinna. Str.1 akt małżeństwa No.175 zawartego przez Charles Wells Shartle i Hellen Lillian Bridge. Francja, Paryż. 1928-04-28. Jęz. fr. [20s.]
11. Teresa Kulczyńska. Życiorys Helen Lillian Bridge wraz z komentarzami związanymi z organizacją i prowadzeniem Warszawskiej Szkoły Pielęgniarstwa, jej wizytą w Polsce w1962 roku. Brak miejsca powstania dokumentu. Lata 80. Jęz. pol. [10s.]

12. Helen Bridge. Pamiętnik z pobytu i działalności na Syberii w ramach misji Amerykańskiego Czerwonego Krzyża. Rosja. 1919-06-06 - 1920-18-02. Język. ang. [71s.]
13. Sherwood Anderson. Artykuł pt. „Discovery of a Father” z miesięcznika “Reader’s Digest”. USA. 1939-11. Język. ang. [6s.]
14. Countessa Gloria Potocka. Artykuł pt. „Poland on the eve” z miesięcznika „Harper’s Bazar”. USA. 1939-11. Język. ang. [8s.]
15. O. Railson. List do Helen Bridge-Pahlman. Brak miejsca powstania dokumentu. 1948-06-18. Język. ang. [3s.]

Razem 128

A-I/2-1.1/2 Misja Amerykańskiego Czerwonego Krzyża na Syberii

1. Helen Bridge. Notatki zawierające podsumowanie wydarzeń z próby rewolucji we Władywostoku. Informacja dla personelu Amerykańskiego Czerwonego Krzyża. Na stronie 5 znajduje się portret Helen Bridge wykonany przez jej ucznia. Syberia, Władywostok. 1919-06. Język. ang. [5s.]
2. Helen Bridge. List z podróży statkiem do Japonii adresowany do przyjaciółki, Gertrudy Anderson (Gertruda Anderson była przyjaciółką Helen Bridge z rodzinnej miejscowości Franklin w Ameryce, zaangażowanej w sprawy Amerykańskiego Czerwonego Krzyża). Brak miejsca powstania dokumentu. Początek 20w. Język. ang. [2s.]
3. Helen Bridge. Kopia listu z podróży do Japonii. Na stronie 2 odręczna notatka Gertrudy Anderson. USA, Honolulu. 1919-06-06. Język. ang. [2s.]
4. Helen Bridge. Wiersz. Opis podróży koleją transsyberyjską przed świętami Bożego Narodzenia. Syberia. 1919. Język. ang. [1s.]
5. Helen Bridge. List do ojca zawierający informacje o rozruchach we Władywostoku. Rosja, Władywostok. 1919-11-20. Język. ang. [4s.]
6. Helen Bridge. List [tłumaczenie Justyny Połtowicz-Crove] do dr Paula Tolda, Dyrektora Szpitala Chińskiego i Szkoły Medycznej w Canton w Chinach. Rosja, Władywostok. 1920-11-01. Język. ang. [1s.]
7. Helen Bridge. List do ojca pisany po powrocie z Mongolii. Rosja, Władywostok. 1920-02-08. Język. ang. [6s.]

8. brak autora. Notatki: zbiór wierszy, fragmenty utworów: „Sadko” Nikołaja Rimskiego-Korsakowa, „Car Sułtan” oraz „Połtawa” Aleksandra Puszkina, „Kołysanka kozacka” Michaiła Lermontowa. Rosja, Władywostok. Początek 20w. Jęz. ang., ros. [6s.]
9. Helen.Bridge. List do Gertrudy Anderson. Syberia. 1920-02-18. Jęz. ang. [4s.]
10. F.J. Mullhall, Dyrektor Departamentu Osobowego Amerykańskiego Czerwonego Krzyża. Pismo do Gertrudy Anderson. Zakończenie działalności Helen Lillian Bridge na Syberii. USA, Waszyngton. 1920-02-20. Jęz. ang.[1s.]
11. Helen Bridge. List do przyjaciółki, [...] Mirski. Opis podróży do Chin. Pekin. 1920-03-03. Jęz. ang. [6s.]
12. Brak autora. Artykuł pt. „Helen Bridge Arrives Safely From Siberia” opublikowany w „Kurierze Czerwonego Krzyża”, informujący o zakończeniu misji Helen Bridge na Syberii i jej powrocie do Dayton. USA, [Dayton]. 1920. Jęz. ang. [1 s.]
13. Helen Bridge. Pamiętnik z pobytu na Syberii podczas realizacji misji Amerykańskiego Czerwonego Krzyża. Tłumaczenie Justyny Połtowicz-Crove, absolwentki WSP. USA i Polska. Lata 80. Jęz. pol. [70s.]
14. Nina Aleksandrowa. Akwarela z datą 27 sierpnia 1919 roku. Do obrazka dołączony jest list z datą 11 grudnia 1919 roku w jęz. rosyjskim wraz z tłumaczeniem na jęz. angielski. Rosja, Władywostok.1919-08-27, 1919-12-19. Jęz. ros., ang. [5s.]
15. Brak autora. Notatka w prasie amerykańskiej wraz z zamieszczonym zdjęciem Helen Bridge w stroju ukraińskim, подарowanym przez uczennice podczas pobytu na Syberii, USA. 1920-06-24. Jęz. ang. [1s.]
16. Helen Bridge. Notatki Helen Bridge zawierające treść legendy o Daszy, która w przebraniu męskim walczyła w obronie Sewastopola oraz list do przyjaciół - uchodźców z Persji. Rosja. Początek 20w. Jęz. ang. [10s.]

Razem 125

A-I/2-1.1/3 Misja Amerykańskiego Czerwonego Krzyża w Polsce

1. Brak autora. Artykuł pt. „Szkoła Pielęgniarek w Warszawie – rozmowa z Helen Bridge” opublikowany w „Kurierze Polskim”, nr 81. Warszawa. 1924. Jęz. pol. [3s.]

2. Brak autora. Notatka. Wystąpienie Helen Bridge podczas uroczystości dyplomowej uczennic kursu IV Warszawskiej Szkoły Pielęgniarstwa w dniu 10 maja 1925 roku. Warszawa 1925-05. Jęz. pol. [1s.]
3. Helen Bridge. Referat pt. „Rozwój ruchu pielęgniarskiego w Polsce” wygłoszony na Międzynarodowym Zjeździe Pielęgniarek w Helsinkach w lipcu 1925 roku. Warszawa. 1925-07. Jęz. pol. [6s.]
4. Brak autora. Artykuł pt. “Tribune to Franklin woman from her classed of nurses in Warsaw”. Wycinek z amerykańskiej gazety zawierający wypowiedzi uczennic WSP dotyczące Helen Bridge. USA, Franklin. 1927-05-14. Jęz. ang. [1s.]
5. Helen Lilian Bridge. Artykuł pt. „Eksperyment w kształceniu pielęgniarek w Polsce” opublikowany w „The Nursing Times”. Opis przygotowań do otwarcia Warszawskiej Szkoły Pielęgniarstwa, systemu nauczania, działalności wychowawczej i programu nauczania z podziałem na okresy teorii i praktyk. USA. 1927-12-10. Jęz. ang. [4s.]
6. Helen L. Bridge. Opracowanie pt. „Stowarzyszenie Pielęgniarek w Polsce” dotyczące historii Polskiego Stowarzyszenia Pielęgniarek Zawodowych, pielęgniarstwa jako zawodu, pielęgniarstwa nowoczesnego. Warszawa. 1927. Jęz. pol. [7s.]
7. Helena L. Bridge. Kopia listu Helen Bridge adresowanego do absolwentek WSP w przededniu opuszczenia Warszawy i zakończenia misji organizacji pierwszej szkoły pielęgniarstwa w Warszawie. Warszawa. 1928-04-24. Jęz. pol. [1s.]
8. Brak autora. Artykuł informujący o zawarciu małżeństwa przez Helen Bridge z Charlesem Shartle w Paryżu, opublikowany w „The Middletown News” w dn. 5 maja 1928 roku. Artykuł zawiera również opis działalności Helen Bridge na Syberii i w Polsce. W prasie zamieszczono zdjęcie z mylnym podpisem, identyczne, ale z prawidłowym komentarzem ukazało się w amerykańskiej prasie w dn. 24 czerwca 1920. USA, Middletown. 1928-05-05. Jęz. ang. [1s.]
9. Helen L. Bridge. Podręcznik szkolny pt. „Pogadanki o etyce”. Kopia strony tytułowej podręcznika dla słuchaczek szkół pielęgniarstwa. Tłumaczyła z angielskiego Maria Gruberowa. Warszawa. 1928 rok. Jęz. pol. [1s.]
10. Anna Sokołowska i [...] Zaremba. Fragmenty listów do Helen Bridge z 2 i 20 grudnia 1939 roku informujące o sytuacji w Polsce i w Warszawie. Warszawa. 1939-12-02, 1939-02-20. Jęz. ang. [2s.]
11. Słuchaczki III Kursu Szkoły Pielęgniarstwa w Gdańsku. List do Helen Bridge. Podziękowania za pomoc. Rękopis. Gdańsk. 1947-04-21. Jęz. pol. [1s.]

12. Ewa z Mochnackich Agopsowiczowa. List do Helen Bridge. Autorka listu opisuje przeżycia wojenne, dziękuje za pomoc. Gdańsk. 1948-12-07. Jęz. pol. [1s.]
13. Tomasz Ostrowski. Wspomnienie o Helen Bridge pt. „Rzecz, która ma związek z Polską” z zeszytu wspomnień Stefanii z Platerów Edmundowej-Moszyńskiej, ciotki autora. Warszawa 1961-12-29. Jęz. pol. [1s]
14. Helen Bridge. List do Przewodniczącej Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego, Haliny Stefańskiej. USA, Kalifornia. 1962-01-22. Jęz. ang. [1s.]
15. Marilyn Smith. Phoenix Staff Writer. Artykuł pt. „Rozmowa z amerykańską pielęgniarką o jej wizycie w Polsce” opublikowany w gazecie codziennej „The Muskogee Sunday Morning”. Sprawozdanie ze spotkania prezydenta Eisenhowera z politykami oraz grupą doktorów z Uniwersytetu Medycznego w Oklahomie. Podczas tego spotkania odbyła się rozmowa z Helen Bridge o jej pobycie w Polsce. USA, Oklahoma. 1962-10-07. Jęz. ang. [1s.]
16. Helen Bridge-Pohlman. List do Anny Sokołowskiej, Przewodniczącej Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego po powrocie do USA. Opis podróży po Europie i 26 dni pobytu w Polsce. USA, Kalifornia. 1962-11-07. Jęz. ang. [5s.]
17. Helen Bridge-Pohlman. List do Anny Sokołowskiej, Przewodniczącej Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego. USA, Kalifornia. 1962-12-12. Jęz. ang. [1s.]
18. Anna Sokołowska. List do Helen Bridge. Podziękowanie za przesyłkę ze zdjęciami. Polska. 1963-01-25. Jęz. pol. [1s.]
19. Maria Abakanowicz. Artykuł do redakcji miesięcznika „Pielęgniarka i Położna” informujący o śmierci Helen Bridge - długoletniej dyrektorki Warszawskiej Szkoły Pielęgniarstwa. Polska. Gostynin. 1964. Jęz. pol. [2s.]
20. Maria Abakanowicz. „Wspomnienie o Miss Bridge” – wycinek prasowy z miesięcznika „Pielęgniarka i Położna”. Informacje o śmierci Helen Bridge i jej dokonaniach dla pielęgniarstwa w Polsce. Wycinek zawiera zdjęcie Helen Bridge podczas ostatniego pobytu w Polsce w 1962 roku. Warszawa 1964. Jęz. pol. [1s.]
21. Brak autora. „Wspomnienie o Helen Bridge-Pohlman” - wycinek z amerykańskiej gazety „The Sandiego Uniun”. Zawiera informację o śmierci i pogrzebie Helen Bridge-Pohlman. USA, San Diego. 1964-12-05. Jęz. ang. [1s.]
22. Helen Bridge, Teresa Kulczyńska. Tłumaczenie referatu Helen Bridge wraz z przypisami Teresy Kulczyńskiej. Referat pt. „Rozwój ruchu pielęgniarskiego w Polsce” wygłoszony przez Helen Bridge na Kongresie Międzynarodowej Rady Pielęgniarek w Helsinkach w lipcu 1925 roku. Kraków. 1967. Jęz. pol. [18s.]

23. Justyna Połtowicz-Crove. Opracowanie losów WSP i realizacji zamierzeń Helen Bridge, napisane na podstawie raportów przekazywanych w korespondencji Helen Bridge do Clary Noys, dyrektorki Serwisu Pielęgniarskiego Amerykańskiego Czerwonego Krzyża. Brak miejsca powstania dokumentu. Lata 80. Jęz. pol. [15s.]
24. Justyna Połtowicz-Crove. Spis adresów z korespondencji Helen Bridge w latach 1919-1920. Rękopis. Brak miejsca powstania dokumentu. Lata 80. Jęz. ang. [2s.]

Razem 78s

A-I/2-1.1/4 Wspomnienia absolwentek Warszawskiej Szkoły Pielęgniarstwa o dyrektorce Helen Bridge

1. [Mańkowska] Mulakowa Anna, absolwentka WSP kurs IV 1925 roku. Wspomnienie pt. „Sylwetka Helen Bridge”. Brak miejsca powstania dokumentu. Lata 80. Jęz. pol. [3s.]
2. Kisińska Stanisława, Martynowska Klementyna, Sawczyńska-Spurny Anna. Absolwentki WSP. Wspomnienia o Helen Bridge, dyrektorce WSP. [Warszawa]. Lata 80.-90. Jęz. pol. [1s.]

Razem 4

A-I/2-1.1/5 Korespondencja syberyjska Helen Bridge z Gertrudą Anderson

1. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson pisany podczas podróży na Syberię dokąd Helen Bridge udawała się z misją Amerykańskiego Czerwonego Krzyża. Gertruda Anderson była przyjaciółką Helen Bridge z rodzinnej miejscowości Franklin w Ameryce. Była zaangażowana w pracę Amerykańskiego Czerwonego Krzyża. Jokohama, 1919-06-02. Jęz. ang. [9s.]
2. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson pisany podczas podróży do Władywostoku. Jokohama. 1919-06-17. Jęz. ang. [2s.]
3. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson pisany po przybyciu do Władywostoku w ramach misji Amerykańskiego Czerwonego Krzyża na Syberii. Władywostok. 1919-06-28. Jęz. ang. [6s.]
4. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson. Początek misji Amerykańskiego Czerwonego Krzyża na Syberii. Władywostok. 1919-07-17. Jęz. ang. [6s.]
5. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson pisany we Władywostoku podczas pełnienia misji Amerykańskiego Czerwonego Krzyża. Władywostok. 1919-07-25. Jęz. ang. [1s.]

6. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson pisany we Władywostoku na początku pełnienia misji Amerykańskiego Czerwonego Krzyża na Syberii. Władywostok. 1919-07-29. Jęz. ang. [7s.]
7. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson pisany we Władywostoku podczas pełnienia misji Amerykańskiego Czerwonego Krzyża na Syberii. Władywostok. 1919-08-03. Jęz. ang. [8s.]
8. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson pisany we Władywostoku podczas pełnienia misji Amerykańskiego Czerwonego Krzyża na Syberii. Władywostok. 1919-08-10. Jęz. ang. [2s.]
9. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson pisany we Władywostoku podczas pełnienia misji Amerykańskiego Czerwonego Krzyża na Syberii. Władywostok. 1919-08-17. Jęz. ang. [7s.]
10. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson pisany we Władywostoku podczas wypełniania misji Amerykańskiego Czerwonego Krzyża na Syberii. Władywostok. 1919-09-01. Jęz. ang. [5s.]
11. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson pisany we Władywostoku podczas pełnienia misji Amerykańskiego Czerwonego Krzyża na Syberii. Władywostok. 1919-09-14. Jęz. ang. [8s.]
12. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson pisany we Władywostoku podczas pełnienia misji Amerykańskiego Czerwonego Krzyża na Syberii. Władywostok. 1919-09-30. Jęz. ang. [5s.]
13. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson pisany we Władywostoku podczas pełnienia misji Amerykańskiego Czerwonego Krzyża na Syberii. Władywostok. 1919-10-04. Jęz. ang. [4s.]
14. Helen Bridge. List do przyjaciółki Gertrudy Anderson pisany we Władywostoku podczas pełnienia misji Amerykańskiego Czerwonego Krzyża na Syberii. Władywostok. 1919-10-12. Jęz. ang. [4s.]
15. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson pisany podczas pełnienia misji Amerykańskiego Czerwonego Krzyża na Syberii. Władywostok. 1919-10-29. Jęz. ang. [9s.]
16. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson pisany we Władywostoku podczas pełnienia misji Amerykańskiego Czerwonego Krzyża na Syberii. Władywostok. 1919-11-07. Jęz. ang. [2s.]

17. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson pisany we Władywostoku podczas pełnienia misji Amerykańskiego Czerwonego Krzyża na Syberii. Władywostok. 1919-11-23. Jęz. ang. [4s.]
18. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson pisany we Władywostoku podczas pełnienia misji Amerykańskiego Czerwonego Krzyża na Syberii. Opisuje w nim trudną sytuację polityczną w Rosji. Władywostok. 1919-12-07. Jęz. ang. [1s.]
19. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson pisany we Władywostoku podczas pełnienia misji Amerykańskiego Czerwonego Krzyża na Syberii. Opisuje wyniki dotychczasowej pracy i uroczystość wręczenia dyplomów uczestnikom czteromiesięcznego kursu pielęgniarstwa. Władywostok. 1919 -12-12. Jęz. ang. [2s.]
20. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson pisany na Syberii podczas pełnienia misji Amerykańskiego Czerwonego Krzyża. Władywostok. 1919-12-17. Jęz. ang. [4s.]
21. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson pisany we Władywostoku podczas pełnienia misji Amerykańskiego Czerwonego Krzyża na Syberii. Władywostok. 1919-12-25. Jęz. ang. [5s.]
22. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson z podróży do Chin odbytej podczas pełnienia misji Amerykańskiego Czerwonego Krzyża na Syberii. Pekin. 1920-02-08. Jęz. ang. [8s.]
23. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson pisany w Chinach w końcowym etapie misji Amerykańskiego Czerwonego Krzyża na Syberii. Pekin. 1920-02-17. Jęz. ang. [6s.]
24. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson z podróży do Chin podczas pełnienia misji Amerykańskiego Czerwonego Krzyża na Syberii. Pekin. 1920-02-27. Jęz. ang. [6s.]
25. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson z podróży do Chin w końcowym etapie pełnienia misji Amerykańskiego Czerwonego Krzyża na Syberii. Pekin. 1920-03-17. Jęz. ang. [8s.]
26. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson pisany podczas kończenia misji Amerykańskiego Czerwonego Krzyża na Syberii. Władywostok. 1920-06-01. Jęz. ang. [2s.]
27. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson pisany po zakończeniu misji Amerykańskiego Czerwonego Krzyża na Syberii, po powrocie do USA i podjęciu pracy w Illinois Training School for Nurses w Chicago. Autorka opisuje szkołę, rozkład zajęć, odczucia związane z pracą. Maszynopis. Chicago. 1920-08-18. Jęz. ang. [2s.]

28. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson pisany po powrocie do USA z misji Amerykańskiego Czerwonego Krzyża na Syberii i podjęciu pracy w szkole pielęgniarstwa. Rękopis. Chicago. 1920-08-22. Jęz. ang. [4s.]
29. Helen Bridge. Listy (2 egz.) do Gertrudy Anderson, napisane w Chicago. Rękopisy. Chicago. 1920-10-01. Jęz. ang. [7s.]
30. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson pisany w Chicago. Rękopis. Chicago. 1920-10-24. Jęz. ang. [6s.]
31. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson. Rękopis. Chicago. 1920-11-09. Jęz. ang. [2s.]
32. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson pisany w Chicago. Rękopis. Chicago. 1920-12-11. Jęz. ang. [4s.]
33. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson pisany w Chicago. Rękopis. Chicago. 1920-12-29. Jęz. ang. [2s.]
34. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson. Autorka informuje swoją przyjaciółkę o otrzymanej propozycji udziału w misji Amerykańskiego Czerwonego Krzyża w Polsce, wyjazdu do Warszawy w celu zorganizowania szkoły pielęgniarstwa. Rękopis. Chicago. 1921-03-07. Jęz. ang. [3s.]
35. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson. Opisuje w nim przygotowania do wyjazdu do Polski. Rękopis. Chicago. 1921-03-15. Jęz. ang. [1s.]
36. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson. Opisuje w nim przygotowania do misji Amerykańskiego Czerwonego Krzyża w Polsce. Maszynopis. Chicago. 1921-03-22. Jęz. ang. [1s.]
37. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson pisany w Chicago. Opisuje w nim przygotowania Helen Bridge do wyjazdu do Warszawy i realizacji zadań w ramach misji Amerykańskiego Czerwonego Krzyża w Polsce. Maszynopis. Chicago. 1921-03-25. Jęz. ang. [1s.]
38. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson. Początek misji Amerykańskiego Czerwonego Krzyża w Polsce. Rękopis. Warszawa. 1921-06-08. Jęz. ang. [6s.]
39. Helen Bridge. List do Gertrudy Anderson pisany w Warszawie. Początek misji Amerykańskiego Czerwonego Krzyża w Polsce. Rękopis. Warszawa. 1921-06-20. Jęz. ang. [10s.]

Razem 190 stron

A-I/2-1.1/6 Korespondencja Helen Bridge z Clarą D. Noyse, Dyrektorką Serwisu Pielęgniarskiego ACK w Waszyngtonie

1. Justyna Połtowicz-Crove. Tłumaczenie sprawozdania (maszynopis). Sprawozdanie zawiera treść korespondencji prowadzonej pomiędzy Helen Lillian Bridge - dyrektorką Warszawskiej Szkoły Pielęgniarstwa a Clarą Dorotą Noyes - dyrektorką Serwisu Pielęgniarskiego Amerykańskiego Czerwonego Krzyża w Waszyngtonie. Przetłumaczonych zostało 139 listów pisanych w okresie od 14 czerwca 1921 do 21 grudnia 1923 roku (w tym 68 listów autorstwa Helen Bridge, są to sprawozdania z działalności w Polsce oraz 71 listów Clary Noyes). Maszynopis. Polska. Brak daty tłumaczenia. Jęz. pol. [202s.]

A-I/2-1.1/7 Maszynopis zawierający raporty Helen Bridge-Pohlman do Zarządu Amerykańskiego Czerwonego Krzyża w Waszyngtonie

1. Helen Bridge-Pohlman. Zbiór raportów z przebiegu organizacji i prowadzenia Warszawskiej Szkoły Pielęgniarstwa (WSP) wysyłanych do Zarządu Amerykańskiego Czerwonego Krzyża w Waszyngtonie przez pierwszą dyrektorkę WSP Helen Bridge. Zawiera 193 raporty i 25 kopii raportów z okresu siedmiu lat działalności WSP. Maszynopis. Warszawa, Waszyngton. 1921-04-06 - 1928-06. Jęz. ang. [386s.]